

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

113 - త్రయోదశోత్తరశతతమః సర్గః

|| రావణాంతఃపురపరిదేవనమ్ ||

రావణం నిహతం శ్రుత్వా రాఘవేణ మహాత్మనా |
అంతఃపురాద్వినిష్ఠేతూ రాక్షస్యః శోకకల్మితాః || 1 ||

వార్యమాణాః సుబహుశో వేష్టంత్యః క్షితిపాంసుషు |
విముక్తకేశ్య దుఃఖార్తా గావో వత్సహతా ఇవ || 2 ||

ఉత్తరేణ వినిష్క్రమ్య ద్వారేణ సహ రాక్షసైః |
ప్రవిశ్యాయోధనం ఘోరం విచిన్వంత్య హతం పతిమ్ || 3 ||

రాజపుత్రేతివాదిన్యో హా నాథేతి చ సర్వశః |
పరిపేతుః కబంధాంకాం మహీం శోణితకర్ణమామ్ || 4 ||

తా బాష్పపరిపూర్ణాక్ష్య భర్తృశోకపరాజితాః |
కరేణ్య ఇవ నర్దంత్య వినేదుర్హతయూథపాః || 5 ||

దదృశుస్తం మహావీర్యం మహాకాయం మహాద్యుతిమ్ |
రావణం నిహతం భూమౌ నీలాంజనచయోపమమ్ || 6 ||

తాః పతిం సహసా దృష్ట్వా శయానం రణపాంసుషు |
నిపేతుస్తస్య గాత్రేషు చ్ఛిన్నా వనలతా ఇవ || 7 ||

బహుమానాత్పరిష్వజ్య కాచిదేనం రురోద హా |
చరణౌ కాచిదాలింగ్య కాచిత్కంఠేఽవలంబ్య చ || 8 ||

ఉద్ధృత్య చ భుజౌ కాచిద్భూమౌ న్న పరివర్తతే |
హతస్య వదనం దృష్ట్వా కాచిన్తోహముపాగమత్ || 9 ||

కాచిదంకే శిరః కృత్వా రురోద ముఖమీక్షతీ |
స్నాపయంతీ ముఖం బాష్పైస్తుషారైరివ పంకజమ్ || 10 ||

ఏవమార్తాః పతిం దృష్ట్వా రావణం నిహతం భువి |
చుక్రుశుర్భహుధా శోకాద్భూయస్తాః పర్యదేవయన్ || 11 ||

యేన విత్రాసితః శక్రో యేన విత్రాసితో యమః |
యేన వైశ్రవణో రాజా పుష్పకేణ వియోజితః || 12 ||

గంధర్వాణామృషీణాం చ సురాణాం చ మహాత్మనామ్ |
భయం యేన మహద్ధత్తం సోఽయం శేతే రణే హతః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

113 - త్రయోదశోత్తరశతతమః సర్గః

అసురేభ్యః సురేభ్యో వా పన్నగేభ్యోఽపి వా తథా |
న భయం యో విజానాతి తస్యేదం మానుషాద్భయమ్ || 14 ||

అవధ్యో దేవతానాం యస్తథా దానవరక్షసామ్ |
హతః సోఽయం రణే శేతే మానుషేణ పదాతినా || 15 ||

యో న శక్యః సురైర్హంతుం న యక్షైర్మాసురైస్తథా |
సోఽయం కశ్చిదివాసత్త్వో మృత్యుం మర్త్యేన లంభితః || 16 ||

ఏవం వదంత్య బహుధా రురుదుస్తస్య తాః స్త్రియః |
భూయ ఏవ చ దుఃఖార్తా విలేపుశ్చ పునఃపునః || 17 ||

అశృణ్వతా చ సుహృదాం సతతం హితవాదినామ్ |
మరణాయాహృతా సీతా ఘాతితాశ్చ నిశాచరాః || 18 ||

ఏతాః సమమిదానీం తే వయమాత్మా చ పాతితాః |
బ్రువాణోఽపి హితం వాక్యమిష్టో బ్రూతా విభీషణః || 19 ||

ధృష్టం పరుషితో మోహాత్త్వయాఽఽత్కవధకాంక్షిణా |
యది నిర్యాతితా తే స్యాత్సీతా రామాయ మైథిలీ || 20 ||

న నః స్యాద్వ్యసనం ఘోరమిదం మూలహరం మహత్ |
వృత్తకామో భవేద్భ్రాతా రామో మిత్రకులం భవేత్ || 21 ||

వయం చావిధవాః సర్వాః సకామా న చ శత్రవః |
త్వయా పునర్భుశంసేన సీతాం సంరుంధతా బలాత్ || 22 ||

రాక్షసా వయమాత్మా చ త్రయం తుల్యం నిపాతితమ్ |
న కామకారః కామం వా తవ రాక్షసపుంగవ || 23 ||

దైవం చేష్టయతే సర్వం హతం దైవేన హన్యతే |
వానరాణాం వినాశోఽయం రక్షసాం చ మహాహవే || 24 ||

తవ చైవ మహాబాహో దైవయోగాదుపాగతః |
నైవార్థేన న కామేన విక్రమేణ న చాఙ్గాయా || 25 ||

శక్యా దైవగతిర్లోకే నివర్తయితుముద్యతా |
విలేపురేవం దీనాస్తా రాక్షసాభిపయోషితః |
కురర్య ఇవ దుఃఖార్తా బాష్పపర్యాకులేక్షణాః || 26 ||